

Nemzeti Választási Bizottság

1054 Budapest, Alkotmány u. 3.

1397 Budapest, Pf.: 547.

E-mail cím: nvb@nvi.hu

útján,

Kúria

1055 Budapest, Markó utca 16.

1363 Budapest, Pf. 35.

Tisztelt Kúria!

Dr. Nehéz-Posony Katinka ügyvéd (székhely: 1137 Budapest, Szent István park 14. VI. em. 3; tel: [REDACTED])

[REDACTED] K/1. számon csatolt meghatalmazás alapján [REDACTED] ([REDACTED]) jogi képviselőjeként a **Nemzeti Választási Bizottság** népszavazási kérdést hitelesítő **16/2021. NVB határozatával** szemben az alábbi

felülvizsgálati kérelmet

terjesztem elő a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 223-224. § és a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezéséről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 29. § (1) bekezdése alapján.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő:

Név: [REDACTED]

Lakcím: [REDACTED]

Személyi azonosító szám: [REDACTED]

Telefonszám: [REDACTED]

Email cím: [REDACTED]

I. Határidő megtartása

Az Nsztv. 29. § (1) bekezdése szerint *a Nemzeti Választási Bizottságnak a kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni felülvizsgálati kérelmet - a Kúriának címezve - úgy kell benyújtani, hogy az a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül megérkezzen a Nemzeti Választási Bizottsághoz. Ha a határidő utolsó napja nem munkanapra esik, a határidő csak az azt követő legközelebbi munkanapon jár le.* A jelen felülvizsgálati kérelem alapját a Nemzeti Választási Bizottság 2021. július 30. napján közzétett 16/2021. NVB Határozat képezi, ezért a 15 napos határidő 2021. augusztus 14. napján jár le, de mivel ez munkaszüneti napra esik, így a kérelem **2021. augusztus 16. napján 16:00-ig** bezárólag beérkező benyújtása esetén megtartottnak tekintendő.

II. Kérelem

Kérem a Kúriát, hogy a határozatot megváltoztatni, és a népszavazási kérdés hitelesítését megtagadni szíveskedjen.

III. Érintettség alátámasztása

Érintettségemet megalapozza az NVB 14/2021. NVB határozatával hitelesített kérdés tárgyában tartandó országos népszavazáson történő részvételi jogosultságom és szülői mivoltom. Az Alaptörvény XXIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van országos népszavazáson részt venni, aki az országgyűlési képviselők választásán választó. Az Alaptörvény XXIII. cikk (1) és (6) bekezdése szerint pedig minden nagykorú magyar állampolgárnak van választójoga, akit a bíróság a választójogból nem zárt ki. Velem szemben nem hozott a bíróság a választójogomat érintő döntést. Választójoggal rendelkező személyként a népszavazáson jogosult vagyok részt venni, Magyarországon élő, a magyar állam joghatósága alá tartozó személyként pedig a népszavazás eredménye engem és gyermekemet közvetlenül érinteni fog, tekintettel arra, hogy az Alaptörvény 8. cikk (1) bekezdése szerint az érvényes és eredményes népszavazáson hozott döntés az Országgyűlésre kötelező, a népszavazás eredményétől függően pedig az Országgyűlésnek jogalkotási kötelezettsége keletkezik.

Szülőként, gyermekeim törvényes képviselőjeként a népszavazási kérdés hitelesítését támadó beadvánnyal saját alapvető jogaim védelme mellett az ő alapvető jogaik érvényesítése érdekében is fellépek.

IV. Tényállás és jogi érvelés

A Nemzeti Választás Bizottság 16/2021. sz. NVB határozatával hitelesítette az alábbi népszavazásra javasolt kérdést: **„Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekek számára is elérhetőek legyenek nemátalakító kezelések?”**

A kérdés álláspontom szerint nem felel meg az alkotmányos és törvényi követelményeknek, az alábbiakban kifejtettek alapján.

1. Az egyértelműség követelménye

A népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 9. § (1) bekezdése szerint a népszavazásra javasolt kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni, továbbá a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlés el tudja dönteni, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség, és ha igen, milyen jogalkotásra köteles.

A törvényi rendelkezés kétszeres követelményt fogalmaz meg: egyrészt a választópolgárok számára kell egyértelműnek lennie a kérdésnek (választópolgári egyértelműség), másrészt pedig a jogalkotó számára (jogalkotói egyértelműség).

A. Választópolgári egyértelműség hiánya

A feltett kérdés nem egyértelmű a választópolgárok számára. A kérdés nem tisztázza, hogy mit jelent az elérhetőség, illetve annak van-e bármilyen feltétele. A kérdésből nem tűnik ki, hogy a különböző kezelésekhez szülői hozzájárulást feltételül szab-e a jogalkotó, vagy lenne-e orvosilag meghatározott feltétele a különböző kezelések igénybevételének. A választópolgár számára a kérdés megválaszolásakor nem világos az sem, hogy minden "nemátalakító kezelés" elérhetővé válna-e, pl. a helyreállító műtét is (ami jelenleg kiskorúak számára nem elérhető), vagy csak bizonyos kezelésfajták (pl. hormonkezelés).

Tekintve, hogy nincsen meghatározva, hogy milyen kezelések tartoznak a kérdező által meghatározott "nemátalakító kezelések" körébe, ahogyan az "elérhetőség" sincs körvonalazva, a kérdés nem felel meg az Nsztv. 9. § (1) bekezdése szerinti kritériumoknak.

B. Jogalkotói egyértelműség hiánya

A kérdés nem ró világos kötelezettséget a törvényhozó számára sem.

Amennyiben a kérdés népszavazásra lenne bocsátva, és az érvényes népszavazáson az érvényesen szavazó választópolgárok többsége az NVB által hitelesített kérdésre igenlő választ adna, úgy a jogalkotó számára nem lenne világos, hogy mely egészségügyi kezelésekre vonatkozik a kötelezettség, ahogy az sem világos, hogy milyen törvényalkotási lépéseket kellene tennie az "elérhetőség" biztosítására. Jelenleg nincs jogi kerete a "nemváltó kezeléseknak", ahogyan ilyen jogi fogalom sem létezik. A differenciált jogi szabályozás hiányát nemhogy nem oldja meg, de még el is téríti a tudománytalan, leegyszerűsítő kérdésfeltevés.

2. Alaptörvénybe ütközés

Magyarország Alaptörvényének 8. cikk (3) bekezdésének a) pontja szerint nem lehet országos népszavazást tartani az Alaptörvény módosítására irányuló kérdésről. Ebből az következik, hogy nem lehet az Alaptörvénybe ütköző kérdést népszavazásra bocsátani.

Az Alaptörvény B) cikk (4) bekezdése szerint a nép a hatalmát választott képviselői útján, kivételesen közvetlenül gyakorolja. A népszavazásra bocsátott kérdés megválaszolásának valódi tétje van, elméletileg elképzelhető akár az, hogy az érvényes népszavazáson az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele igennel, akár az is, hogy nemmel válaszol a feltett kérdésre. A népszavazási kérdés csak akkor felel meg az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) pontjában meghatározott követelménynek, ha a népszavazás - a tényleges végkimenetelétől függetlenül - nem vezethet alkotmányellenességhez.

Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése szerint AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége. Az Alaptörvény II. cikke szerint az emberi méltóság sérthetetlen. Az emberi méltóság kiemelt helyet foglal el az alapjogok sorában, amely általános személyiségvédelmi funkcióval bír, és melynek így része az önazonossághoz és a személyiség szabad kibontakoztatásához való jog is. Az általános személyiségi jog lényege, hogy arra mind az Alkotmánybíróság, mind más bíróságok minden esetben hivatkozhatnak az egyén autonómiájának védelmében, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható.

A 21/1996. (V. 17.) AB határozat egyértelművé tette, hogy a gyermekeket is megilletik az alapjogok. Ahol a törvények nem szabályozzák a kis- és fiatalkorúak joggyakorlását, az alkotmányos norma alapján esetről esetre kell meghatározni, hogy a gyermek mely alapjogot, milyen vonatkozásban gyakorolhat maga, illetve, hogy ki gyakorolja

nevében és érdekében, azonban a gyermek alapjoggyakorlásának - s ezen belül a személyes joggyakorlásnak - lehetősége a joggyakorlás következményeit átfogó döntési képesség kibontakozásával együtt, a növekvő korral egyre szélesebb lesz. Mindez igaz az önazonossághoz és a személyiség szabad kibontakoztatásához való jogra is, amely a 18. életév betöltése előtt is megilleti a gyermekeket, még ha a gyermek 18. életévének betöltése előtt az ezzel kapcsolatos döntéseket önállóan nem is hozhatja meg teljes körűen.

A kiskorúak jogilag nem homogén kategóriát alkotnak. Éppen ezért a kérdésből kiolvasható esetleges egységes korlátot állítani alaptörvény-ellenes. Az Alkotmánybíróság 36/2000. AB (X. 27.) határozata deklaráta, hogy "alkotmányellenes az a törvényi szabályozás, amely azonosan és okainak tekintetbe vétele nélkül rendezi a cselekvőképtelen és a korlátozottan cselekvőképes betegekre vonatkozó, az egészségügyi ellátással kapcsolatos beleegyezés és visszautasítás jogát." Ennek megfelelően az egészségügyi kezelések elérhetővé tételét is - minimum a cselekvőképesség és korlátozott cselekvőképesség dimenzióját áttekintő - differenciáltság nélkül népszavazásra felterjeszteni önmagában súlyosan visszás. Szükséges ugyanakkor minden kezelési formánál egyedileg szabályozni az elérhetőség kérdését, ahogyan az Alkotmánybíróság fenti határozata is rámutatott, miszerint "A korlátozott cselekvőképesség fennállta okainak (pl. az életkor) figyelembevételére épp úgy az általános korlátozás feloldása (enyhítése) mellett szól, mint az, hogy a gyógykezelésre vonatkozó döntési képességet meghatározhatja a különböző gyógykezelési formák sajátossága is."

Az Alkotmánybíróság III/2030/2020. számú AB határozatában megállapította, hogy "a nemi átalakító műtétek kizárólag az egyén szabad elhatározásán alapulnak, az emberi méltóság korlátozhatatlan tartományába tartoznak, ezért az állam tartózkodik az abba történő beavatkozástól és ebben az értelemben a nem megváltoztatása elismerésének jogszabályi környezete nincs." A nemi átalakító műtétek feltételezhetően a "nemváltoztató kezelések" körébe tartoznak, ezért az azok elérhetővé vagy elérhetetlenné tételére irányuló kérdés népszavazásra bocsátása - mint amely alkalmas arra, hogy az emberi méltóság esetleges korlátozására irányuljon - alaptörvény-ellenes.

A nem megváltoztatása alkotmányos védelem alatt áll a 43/2005. (XI. 14.) AB határozat szerint is, mely kimondta, hogy: "Összességében megállapítható, hogy a testi és szellemi egészség védelmében, illetve a személyiség integritásának megőrzése érdekében is sor kerülhet olyan egészségügyi beavatkozásra, amely önmagában véve a testi egészség csorbításának minősülne. A beavatkozás megengedhetőségének vizsgálatakor mindig mérlegelni kell a személyiségvédelmi célokat és az igényelt

egészségügyi eszközöket, módszereket. A hatályos jogi szabályozás és az orvosi gyakorlat számos ilyen beavatkozást ismer el, például a transzszexuális személyek nemének műtéti megváltoztatását, szervek, szövetek eltávolítását élő személy testéből más – meghatározott hozzátartozói vagy más szoros érzelmi kapcsolatban lévő – személy testébe történő átültetés céljából stb.”

Az Alaptörvény XVI. cikkének (1) bekezdése szerint minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Azon kiskorúaknak, akik számára orvosiilag indokoltan szükségük van a "nemátalakító kezelések" igénybevételére, csakúgy mint más egészségügyi kezelések esetén, az államnak garantálnia kell az ezekhez való - adott esetben szülői beleegyezéshez kötötten elérhető - hozzáférést és elérhető információkat. Minden ezzel ellentétes vagy ezt akadályozó "jogalkotói kötelezettség", amelyet a népszavazási kérdés esetlegesen előidézne "nem" szavazatok többsége esetén, így az akár jelenleg elérhető kezeléseket elérhetetenné tenné, alaptörvény-ellenes.

Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. Az Alkotmánybíróság 6/2018. (VI. 27.) AB határozata is rögzíti, hogy az Alkotmánybíróság a név-és nemváltoztatást az "emberi méltóságból és a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogból" vezeti le. Az egészségügyi önrendelkezés (kiskorúaknál véleményük figyelembevételével törvényes képviselőjük rendelkezési joga) alkotmányos részjogosultsága a magánélethez való jognak, abba nem avatkozhat be a jogalkotó egyes egészségügyi kezelések elérhetővé tételének megakadályozásával - ennek a veszélye fennáll a túlságosan tág "nemváltó kezelések" kategóriának a kategorikus elérhetetlenné tételével a "nem" szavazatok többségbe kerülése esetén.

Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez. Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréshez való alkotmányos joga nem sérülhet a kiskorúaknak népszavazási kérdésből eredő kötelező erejű döntés esetén. Amennyiben a "nem" szavazatok kerülnek többségbe, úgy a megalkotandó szabályozás Alaptörvénybe ütközhet a fentiek alapján.

3. Nemzetközi szerződéses kötelezettségbe ütközés

Magyarország Alaptörvényének 8. cikk (3) bekezdésének d) pontja szerint nem lehet országos népszavazást tartani nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségről. Ebből

az következik, hogy nem lehet nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségbe ütköző kérdést népszavazásra bocsátani.

A Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezménynek (a továbbiakban: Gyermekjogi Egyezmény) Magyarország részes fele, azt az 1991. évi LXIV. törvénnyel hirdette ki. Magyarországot kötelezik a Gyermekjogi Egyezményből eredő kötelezettségek, amelyekkel népszavazási kérdés sem lehet azokkal ellentétes.

A Gyermekjogi Egyezmény 29. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerint Az Egyezményben részes államok megegyeznek abban, hogy a gyermek oktatásának (...) elő kell segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását, valamint szellemi és fizikai tehetségének és képességeinek a lehetőségek legtágabb határáig való kifejlesztését. A gyermek személyiségének kibontakozása magában foglalja a szexuális fejlődését, és a transzszexuális kiskorúak esetén a számukra elérhető egészségügyi kezelések igénybevételét, amennyiben orvosilag javallott számukra.

A Gyermekjogi Egyezmény 3. cikkébe foglalt alapelv kimondja, hogy: "A szociális védelem köz- és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenképp felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban." A gyermek mindenképp felett álló érdekébe ütközik a fentiekben kifejtettek alapján a részükre rendelkezésre álló, egészséges fejlődésükhöz szükséges kezelések korlátozása. A gyermek mindenképp felett álló érdekét esetről esetre kell érvényre juttatni minden, kiskorúakat érintő döntésben, így azon kiskorúak esetében is, akiknek nemátalakító kezelések indokoltak egészségügyileg, nem lehet ellehetetleníteni az erre alkalmas kezelésfajtákat.

A Gyermekjogi Egyezmény 24. cikk (1) bekezdése szerint az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek a lehető legjobb egészségi állapothoz való jogát, valamint, hogy orvosi ellátásban és gyógyító-nevelésben részesülhessen. Erőfeszítéseket tesznek annak biztosítására, hogy egyetlen gyermek se legyen megfosztva az ezeknek a szolgáltatásoknak az igénybevételére irányuló jogától.

Amennyiben az egészségügyi "nemváltó kezelésekhöz" való hozzáférést korlátozza a jogalkotó az esetlegesen többségbe kerülő "nem" szavazatok eredményeképp, úgy az sérteni fogja a Gyermekjogi Egyezmény idézett rendelkezéseit.

A fentiekben kifejtettek alapján a gyermekek védelme, mely az állam objektív intézményvédelmi kötelezettsége, magában foglalja a nemátalakító kezelésekhöz való hozzáférést is, a kérdésre adott "nem" válaszok többségét jelentő esetleges

népszavazási eredmény nem írhatja felül, mert az a gyermeki jogok, valamint az Alaptörvény és nemzetközi szerződéses kötelezettségek sérelmével járna.

V. Egyéb nyilatkozatok

Az eljárásban a kérelmezőt az Itv. 62. § (1) bekezdés s) pontja alapján tárgyi illetékfeljegyzési jog illeti meg, ezért a kérelmező a benyújtással egyidejűleg illetéket nem ró le.

Budapest, 2021. augusztus 14.

Tisztelettel,

dr. Nehéz-Posony Katinka ügyvéd

■■■■■■■■■■ jogi képviseletében

Melléklet:

K/1 – Ügyvédi meghatalmazás